Vol 4 Issue 10 July 2015

ISSN No : 2249-894X

Monthly Multidisciplinary Research Journal

Review Of Research Journal

Chief Editors

Ashok Yakkaldevi
A R Burla College, India

Flávio de São Pedro Filho
Federal University of Rondonia, Brazil

Ecaterina Patrascu
Spiru Haret University, Bucharest

Kamani Perera
Regional Centre For Strategic Studies, Sri Lanka

Welcome to Review Of Research

RNI MAHMUL/2011/38595 **ISSN No.2249-894X**

Review Of Research Journal is a multidisciplinary research journal, published monthly in English, Hindi & Marathi Language. All research papers submitted to the journal will be double - blind peer reviewed referred by members of the editorial Board readers will include investigator in universities, research institutes government and industry with research interest in the general subjects.

Advisory Board

Flávio de São Pedro Filho
Federal University of Rondonia, Brazil

Kamani Perera
Regional Centre For Strategic Studies, Sri Lanka

Ecaterina Patrascu
Spiru Haret University, Bucharest

Fabricio Moraes de AlmeidaFederal
University of Rondonia, Brazil

Anna Maria Constantinovici
AL. I. Cuza University, Romania

Romona Mihaila
Spiru Haret University, Romania

Delia Serbescu
Spiru Haret University, Bucharest, Romania

Xiaohua Yang
University of San Francisco, San Francisco

Karina Xavier
Massachusetts Institute of Technology (MIT), USA

May Hongmei Gao
Kennesaw State University, USA

Marc Fetscherin
Rollins College, USA

Liu Chen
Beijing Foreign Studies University, China

Mabel Miao
Center for China and Globalization, China

Ruth Wolf
University Walla, Israel

Jie Hao
University of Sydney, Australia

Pei-Shan Kao Andrea
University of Essex, United Kingdom

Loredana Bosca
Spiru Haret University, Romania

Ilie Pintea
Spiru Haret University, Romania

Mahdi Moharrampour
Islamic Azad University buinzahra Branch, Qazvin, Iran

Titus Pop
PhD, Partium Christian University, Oradea,
Romania

J. K. VIJAYAKUMAR
King Abdullah University of Science & Technology,Saudi Arabia.

George - Calin SERITAN
Postdoctoral Researcher
Faculty of Philosophy and Socio-Political Sciences
Al. I. Cuza University, Iasi

REZA KAFIPOUR
Shiraz University of Medical Sciences
Shiraz, Iran

Rajendra Shendge
Director, B.C.U.D. Solapur University, Solapur

Nimita Khanna
Director, Isara Institute of Management, New Delhi

Salve R. N.
Department of Sociology, Shivaji University, Kolhapur

P. Malyadri
Government Degree College, Tandur, A.P.

S. D. Sindkhedkar
PSGVP Mandal's Arts, Science and Commerce College, Shahada [M.S.]

Anurag Misra
DBS College, Kanpur

C. D. Balaji
Panimalar Engineering College, Chennai

Bhavana vivek patole
PhD, Elphinstone college mumbai-32

Awadhesh Kumar Shirotriya
Secretary, Play India Play (Trust),Meerut (U.P.)

Govind P. Shinde
Bharati Vidyapeeth School of Distance Education Center, Navi Mumbai

Sonal Singh
Vikram University, Ujjain

Jayashree Patil-Dake
MBA Department of Badruka College Commerce and Arts Post Graduate Centre (BCCAPGC),Kachiguda, Hyderabad

Maj. Dr. S. Bakhtiar Choudhary
Director,Hyderabad AP India.

AR. SARAVANAKUMARALAGAPPA
UNIVERSITY, KARAIKUDI,TN

V.MAHALAKSHMI
Dean, Panimalar Engineering College

S.KANNAN
Ph.D , Annamalai University

Kanwar Dinesh Singh
Dept.English, Government Postgraduate College , solan

More.........

Address:-Ashok Yakkaldevi 258/34, Raviwar Peth, Solapur - 413 005 Maharashtra, India
Cell : 9595 359 435, Ph No: 02172372010 Email: ayisrj@yahoo.in Website: www.ror.isrj.org

Review Of Research
ISSN 2249-894X

Impact Factor : 3.140(UIF)
Volume - 4 | Issue - 10 | July - 2015

यशवंतराव चव्हाणांची व्यापक दृष्टी

उल्हास उढाण

सारांश

इ.स. 1956 मध्ये पंडित जवाहरलाल नेहरु यांनी व्दैभाषिक मुंबई राज्याचा प्रयोग केला आणि यशवंतराव चव्हाण यांच्या हाती व्दैभाषिक राज्याची सत्ता सुत्रे दिली, पुढे भाषावर प्रांतरचना होऊन यशवंतराव चव्हाण 1 मे 1960 रोजी महाराष्ट्र राज्याचे पहिले मुख्यमंत्री झाले. राज्याच्या विकास कार्याला गती देण्याचे कार्य ज्या ज्या राजकीय नेत्यांनी केले त्यामध्ये यशवंतराव चव्हाण यांचे स्थान अतिशय वरच्या स्थानी आहे. लोकशाही मुल्यांचे संवर्धन करणारे त्यांचे नेतृत्व धर्म, जात आणि वर्ग वादाला फाटा देवुन राज्याच्या विकासाला दिशा देणारे ठरले..

SHORT PROFILE

Ulhas Udhan is Research Scholar and social Education Content.

प्रस्तावना :

सामाजिक न्याय हा यशवंतरावांचा राज कारणाचा गाभा होता म्हणुनच लोक कल्याण कारी निर्णय घेणे आणि त्यासाठी आपले राज कारण पणाला लावणे हे खरया राज्यकर्त्याचे लक्षण असते म्हणुनच त्यांनी त्यांच्या कार्य काळात लोक कल्याण कारी धोरणांचा अवलंब केला होता. त्या मुळेच आधुनिक महाराष्ट्राच्या विकासाला एक दिशा आणि गती प्राप्त झाली. जेव्हां महाराष्ट्र राज्याची निर्मिती झाली त्या प्रसंगी छत्रपती शिवाजी महाराजांना अभिवादन करण्यासाठी यशवंतराव शिवनेरीवर गेले, तेंव्हा ते म्हणाले होते,'' येत्या काही वर्षात तीन कोटीचा महाराष्ट्रापुढे फक्त एकच राजकारण आहे,' आणि ते म्हणजे सर्वांगीण विकासाचे.'' यशवंतराव यांची कोणत्याही विषयाची मांडणी आणि शब्द प्रयोग अत्यंत अर्थपूर्ण असायची त्यांच्या वरील विधानावरुन विकास हाच शब्द आला नाही तर 'सर्वांगीण विकास' असा अर्थपुर्ण शब्द त्यांनी वापरला आहे.

विकास म्हणजे केवळ रस्ते, तलाव आणि इमारती बांधणे नसते तर त्या सोबत समाजाची आर्थिक, सामाजिक, शैक्षणिक आणि भावनिक प्रगती ही अभिप्रेत असते. महाराष्ट्राची केवळ भौतिक प्रगती साधण्याचे त्यांचे स्वप्न नव्हते तर सर्वांगीण प्रगतीचा ध्यास होता. शेतकरी हा राज्याचा कणा आहे तो मजबुत असण्याच्या आवश्यकतेवर त्यांनी विशेष भर दिला. शिक्षणातुन समाज परिवर्तनाची त्यांची भुमिका महाराष्ट्राला वैचारिक अधिष्ठान देणारी ठरली. महात्मा फुले, राजर्षि शाहु महाराज, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी हाती घेतलेले शैक्षणिक व समाजपरिवर्तनाचे कार्य यशवंतराव चव्हाण यांनी कायद्याच्या चौकटीत बसवुन प्रत्यक्ष अंमल बजावणी करण्यावर भर दिला. म्हणुनच त्यांनी आर्थिक दुर्बल असणा—या समाज घटकांतील मुलांच्यासाठी 'मोफत शिक्षण योजना' ईबीसी ची सवलत आमंलात आणली त्याचबरोबर नवबौद्ध समाजातील विद्यार्थ्यांना त्यांच्या शैक्षणिक सवलती पुढे चालू ठेवण्याचा महत्व पूर्ण निर्णय घेवून आपलं पुरोगामीत्व सिद्ध केलं.

सत्ता ध्येया करिता वापरायची लोककल्याणाचे निर्णय निर्धाराने घ्यायचे आणि त्याची अंमल बजावणी सहानुभूतीने करायची असे साधे लोकोपयोगी तत्वज्ञान यशवंतरावांचे होते. महाराष्ट्राची औद्योगिक प्रगती करण्याचा, शेतीचे औद्योगिकीकरण्याचा कार्यक्रम महत्वाचा जितका महत्वाचा आहे, तितकाच शिक्षण प्रसाराचा कार्यक्रम महत्तवाचा असल्याचे त्यांना मनोमन पटले होते. म्हणून त्यांच्या विचारात नियोजनला आणि नियोजनात शिक्षणाला त्यांनी विशेष महत्व दिले. त्यांनी घेतलेले आर्थिक, सामाजिक, शैक्षणिक निर्णय पुढे महाराष्ट्राच्या प्रगतीची पाउलवाट ठरली. त्यामुळे प्रा मा. प. मुंगुडकर यांनी म्हटले आहे, 'यशवंतराव चव्हाण यांच्या नेतृत्वाचा उदय ही महाराष्ट्राच्या इतिहासाला कलाटणी देणारी महत्व पूर्ण घटना ठरलेली आहे.'

यशवंतराव चव्हाण यांची राजकीय जडणघडण स्वातंत्र्याच्या आंदोलनातून झालेली होती. हे नेतृत्व घडत

अभ्यासक सामाजिक व शिक्षण विषय

असतांना देशभक्तीचे वारे सर्वत्र वाहत होते. यासर्व वातावरणातूनच राजकीय दृष्टेपनाचे नेतृत्व घडत गेले ज्याचा उपयोग पुढे महाराष्ट्र आणि देशाला झाला. महाराष्ट्राच्या कृषी, शिक्षण, औद्योगिक, सांस्कृतीक व आर्थिक क्षेत्राच्या विकासाला त्यांनी योग्य दिशा आणि गती दिली हे करत असतांना त्यांना जेंव्हा देश स्तरावर कार्य–करण्याची संधी उपलब्ध झाली तेंव्हा त्यांनी तिथेही आपल्या कार्य–कर्तृत्वाचा ठसा उमटवला. देशाच्या संरक्षण क्षेत्राच्या आधुनिकीकरणाचा पाया त्यांनी घातला. केंद्रीय संरक्षणमंत्री, गृहमंत्री, अर्थमंत्री व परराष्ट्र खात्याचे मंत्री, केंद्रीय वित आयोगाचे अध्यक्ष, त्याचबरोबर विरोधी पक्ष नेते अशा अनेक महत्वाच्या पदावर काम करतांना यशवंतराव चव्हाण यांनी त्यांचे कर्तृत्व आणि नेतृत्व सिद्ध केले. त्यांच्या या विकासात्मक कार्याचा धावता आढावा घेतल्यानंतर आजच्या समृद्ध महाराष्ट्राच्या विकासाची पाया भरणी यशवंतरावजी यांच्या कार्यकाळात झाल्याची स्पष्ट होते.

महाराष्ट्र राज्याने घेतलेले अनेक पुरोगामी निर्णय पुढे केंद्र सरकारने संपूर्ण देशात राबवण्यासाठी पुढाकार घेतला यातून यशवंतराव चव्हाण यांच्या व्यापक दुरदृष्टी नेतृत्वाची अनुभुती होते.

संदर्भ :

1.थोरात संभाजी बाबा, 'यशवंतराव चव्हाण झुंजार नेतृत्वाचा शोध आणि बोध'
2.कल्याणकर बा.ह. (संपा) 'युगंधर नेते यशवंतराव चव्हाण'
3.चव्हाण यशवंतराव , 'कृष्णकाठ,'
4.चव्हाण यशवंतराव , 'सहयाद्रीचे वारे'
5.चव्हाण यशवंतराव , 'ऋणानुबंध'
6.नाईकवाडे अशोक (संपा) 'महाराष्ट्राचे भाग्यविधाते यशवंतराव चव्हाण'
7.तळवकर गोविंद, 'यशवंतराव चव्हाण, व्यक्तित्व व कर्तृत्व.'

उल्हास उढाण
अभ्यासक सामाजिक व शिक्षण विषय

Publish Research Article
International Level Multidisciplinary Research Journal For All Subjects

Dear Sir/Mam,

We invite unpublished Research Paper,Summary of Research Project,Theses,Books and Books Review for publication,you will be pleased to know that our journals are

Associated and Indexed,India

- Directory Of Research Journal Indexing
- International Scientific Journal Consortium Scientific
- OPEN J-GATE

Associated and Indexed,USA

- DOAJ
- EBSCO
- Crossref DOI
- Index Copernicus
- Publication Index
- Academic Journal Database
- Contemporary Research Index
- Academic Paper Databse
- Digital Journals Database
- Current Index to Scholarly Journals
- Elite Scientific Journal Archive
- Directory Of Academic Resources
- Scholar Journal Index
- Recent Science Index
- Scientific Resources Database

Review Of Research Journal
258/34 Raviwar Peth Solapur-413005,Maharashtra
Contact-9595359435
E-Mail-ayisrj@yahoo.in/ayisrj2011@gmail.com
Website : www.ror.isrj.org